

Doorlichting door BRAFA

INTERVIEW MET BERNARD BLONDEEL
VOORZITTER VAN HET TOELATINGSCOMITÉ VOOR DE WERKEN

Bernard Blondeel is een expert in wandtapijten en een voormalige kunsthandelaar. Toen Harold t’Kint vier jaar geleden voorzitter werd van Brafa, heeft hij hem meteen als voorzitter van het toelatingscomité voor de werken op Brafa in de arm genomen. Bernard Blondeel deed dit ook eerder al voor grote evenementen zoals Tefaf in Maastricht, de Biennale des Antiquaires in Parijs en diverse beurzen in New York en Milaan. Hij geeft ons tekst en uitleg bij de doorlichting, een cruciale fase voordat de beurs opengaat voor het grote publiek.

Waaruit bestaat een doorlichting in het kader van een kunst- en antiekbeurs?

Een doorlichting (of ‘vetting’) moet de kwaliteit van de aangeboden werken en dus van de beurs zelf hoog houden. Het biedt de kopers ook een zekere veiligheid. De aangestelde experts moeten nagaan of de beschrijving van de voorgestelde werken strookt met de realiteit. We onderzoeken dus zorgvuldig alle bijbehorende documenten en het infobordje, en controleren dat de galerijhouders deze effectief afleveren. Daarnaast moeten ze kijken of het te koop aangeboden werk voldoet aan alle kwaliteitscriteria van Brafa. Het comité kan dus een voorbehoud maken over een werk, vragen om bepaalde gegevens aan te passen (informatie over de datering, toeschrijving aan een kunstenaar of het productiegebied) en zelfs een werk afschrijven.

Op basis van welke argumenten kan het comité een werk uitsluiten?

Er zijn verschillende criteria per domein. Ze staan allemaal in het beursreglement waartoe alle exposanten inzage hebben. Voorbeelden van werken die we zouden weigeren: een schilderij dat te veel gerestaureerd is, een beschadigd object, een object dat in een periode na de oorspronkelijke creatie werd hersteld, een anoniem werk of een werk met weinig

decoratieve waarde, een foute toeschrijving of een niet-authentieke handtekening, een lithografie waarvan de oplage niet gekend is ... We aanvaarden evenmin werken die al veel op de beurs hebben gestaan en dus niet zo interessant blijken voor de kunst- en antiekmarkt.

Waarom is de doorlichting essentieel?

In een ideale wereld zou een doorlichting overbodig zijn. De handelaars willen hun mooiste vondsten tentoonstellen en onderzoeken de achtergrond van elk werk al zo veel mogelijk zelf. Maar sommigen combineren wel eens verschillende disciplines en dan schiet hun expertise tekort. Ze gaan te onnauwkeurig te werk of kunnen de authenticiteit niet met de nodige documenten staven. Onze experts lossen dergelijke twijfelgevallen dus op.

Hoe is dit comité samengesteld?

Elk jaar breng ik bijna honderd experts bijeen. Dit internationale gezelschap telt vooral mensen uit België, Frankrijk, Italië, het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Duitsland en Zwitserland, maar we hebben ook één iemand uit Australië en één of twee mensen uit de Verenigde Staten. Hun identiteit blijft uiteraard geheim, zodat de exposanten hen niet kunnen benaderen. Sommigen stelden hun expertise al ten dienste van onze beurs voordat ik voorzitter van dit comité werd. Deze experts zijn onderverdeeld in veertien secties* en oordelen in het kader van hun specialiteit. Soms gaan we ook bij hen te rade voor een ander domein dat nauw aansluit bij hun voornaamste vakgebied.

Hoe verloopt het doorlichtingsproces concreet?

De maandag vanaf 9 uur en de dinsdagvoormiddag verkennen de experts van elke sectie de verschillende stands die de avond ervoor werden opgesteld. De exposanten zijn hierbij niet aanwezig, maar mogen de dinsdagnamiddag het advies van het comité in de beurshal komen doornemen. Sommige beslissingen kunnen ze laten opheffen door bijvoorbeeld nieuwe documenten voor te leggen of hun toeschrijving te staven. Het gebeurt wel eens dat de meegeleverde documenten niet nauwkeurig genoeg zijn of door te goedwillige experts werden afgeleverd. Maar dat is eerder uitzondering dan regel. Het resultaat van de doorlichting wordt enkel meegedeeld aan de exposanten en nooit aan het publiek. De beslissing is evenwel eenzijdig: het is het comité dat beslist of een kunstwerk al dan niet op Brafa wordt toegelaten.

Is dit een objectieve beslissing? Hoe staan de galerijhouders hier tegenover?

Dit doorlichtingsproces komt heel de beurs ten goede. Bovendien twijfel ik er niet aan dat dit in alle objectiviteit gebeurt. Op twee of drie uitzonderingen na zijn de aangestelde experts geen exposanten op Brafa. En nogmaals, hun identiteit wordt niet op voorhand bekendgemaakt (wat wel het geval is in Parijs of Maastricht). Met deze doorlichting willen we beide partijen verdedigen. Zo mag de koper ervan op aan dat hij met een geverifieerd werk naar huis gaat, terwijl de exposant hierdoor een zekere sérieux en credibiliteit krijgt. Maar de beurs versterkt zo ook haar eigen reputatie. Kortom, iedereen heeft hier baat bij. Niet alle galerijhouders zijn hier misschien van overtuigd, maar ik herinner mij niet dat een negatief advies ooit tot een groot conflict heeft geleid. Organisatoren, handelaars en experts slaan dus de handen in elkaar om hun steeds veeleisendere vak te verdedigen.

Want een expertise is nooit perfect of definitief ...

Inderdaad. Een absolute waarheid is er niet. Zo evolueren onze kennis over kunst en geschiedenis evenals de onderzoekstechnieken nog voortdurend. Dit gezegd zijnde, wil ik er nogmaals op wijzen dat ik geen expertisecomité leid, maar wel een toelatingscomité voor de werken op Brafa. Dat is een belangrijk verschil. Wij maken dus geen expertise van elk object op, want daar staat de handelaar voor in. Onze experts geven enkel een tijdelijk oordeel over het al dan niet mogen exposeren op Brafa, en dit op basis van de criteria zoals bepaald in het reglement.

Heeft de doorlichting een invloed op de prijs van de werken?

Neen, onze experts komen nooit tussen in de prijszetting. Ook al zijn ze zelf handelaar (geweest) en hebben ze een goede kennis van de huidige markt, toch spreken zij zich nooit uit over de prijs die de exposant heeft vastgelegd. De prijs van een werk wordt namelijk niet alleen bepaald op basis van de technische en historische kenmerken.

Ziet u een zekere evolutie in de kunst- en antiekmarkt?

De laatste jaren is de evolutie duidelijk merkbaar. Mensen hebben steeds meer aandacht voor de moderne en hedendaagse kunst. Zo zien we minder stukken uit de klassieke oudheid en minder meubelen. In deze sectoren slinkt het aanbod opvallend, terwijl de kwaliteitseisen steeds strenger worden.

Waar staat Brafa in vergelijking met de Europese en internationale beurzen?

Het grote kenmerk van Brafa en de sleutel van ons succes is volgens mij de grote diversiteit. Maar ook de bijzondere expertise in bepaalde domeinen, zoals archeologie, primitieve kunsten, moderne en hedendaagse kunst, decoratieve kunst ... Brafa trekt dan ook zowel lokale als buitenlandse verzamelaars aan. Onze beurs mag op bijna dubbel zo veel bezoekers rekenen als de Biennale des Antiquaires in Parijs. Brafa blijft het dus goed doen op internationaal niveau, en daar zit onze inspanning op het vlak van kwaliteit zeker voor iets tussen.

* Deze veertien secties zijn middeleeuwen, textiel en tapijtkunst; Kunstvoorwerpen van de middeleeuwen tot de 18e eeuw; Etnische en primitieve kunst; Aziatische kunst; Aziatisch porselein; Archeologie; Europese keramiek; Edelsmeedkunst, uurwerken, wapens en zeldzame objecten; Oude boeken; Schilderijen uit de 15e tot de 18e eeuw; Oude tekeningen; Schilderijen en grafische werken van de 19e tot de 21e eeuw; Oude sculpturen en meubelen; Meubelen van de 16e tot de 18e eeuw.

Tekst: Louis de Biasin, voor *L'Eventail*